

BADANIA NAD WIRUSEM WŁAŚCIWEJ MOZAIKI BOBIKU
(*VICIA VIRUS VARIANS* QUANTZ)

ИССЛЕДОВАНИЯ НАСТОЯЩЕЙ ВИРУСНОЙ МОЗАИКИ БОБОВ (*VICIAVIRUS VARIANS*
QUANTZ)

STUDIES ON COMMON BROAD BEAN MOSAIC VIRUS (*VICIA VIRUS VARIANS* QUANTZ)

Władysław Błaszczak

Katedra Fitopatologii WSR Poznań

KOMUNIKAT

W badaniach szklarniowych znaleziono siewkę bobiku odmiana Nadwiślański z objawami przypominającymi właściwą mozaikę bobiku. Choroba rozwinęła się prawdopodobnie z porażonego nasienia. Stwierdzono, że wirus ten poraża wiele gatunków roślin motylkowych jak np. fasolę, groch, lędzwan, łubin wąskolistny, nostrzyk. Z trudem przenosi się na łubin biały. Nie udało się go przenieść na lucernę, koniczynę czerwoną, białą i szwedzką, a także na szereg gatunków roślin z innych rodzin. W testach wstępnych stwierdzono następujące cechy fizyczne wirusa: termiczny punkt inaktywacji 65—70°C, graniczny punkt rozcieńczenia pomiędzy 1 : 5000 a 1 : 10 000, inaktywacja *in vitro* 3—5 dni. W oparciu o przeprowadzone badania zakresu roślin żywicieli i cech fizycznych ustalono, że jest to wirus właściwej mozaiki bobiku (*Vicia virus varians* Quantz).

Na bobiku wirus wywołuje dość charakterystyczne objawy jak deformacje liści (bąblowatość), mozaikę oraz lokalne nekrozy z tym, że choroba ma przebieg zmienny. Po wystąpieniu ostrych objawów wykształcają się młode liście nie wykazujące żadnych zmian chorobowych lub tylko bardzo łagodne. Także groch reaguje silnie na porażenie przez wirus właściwej mozaiki bobiku. Poza mozaiką, kędzierzawieniem i skąłowaceniem pojawiają się również nekrozy na szczytach roślin. W niedojrzałych i dojrzałych nasionach bobiku odm. Nadwiślański pochodzących z roślin zawirusowanych najczęściej izolowano wirus z okryw nasiennych, a znacznie rzadziej z liścieni i kielków. W porażonych roślinach bobiku wirus występuje we wszystkich ich elementach morfologicznych, jed-

nakże często nie jest wykrywalny w korzeniu i w starszych liściach. Obecnie prowadzi się prace nad podatnością odmian grochu, peluszki, bobiku i innych gatunków roślin motylkowych na wirus właściwej mozaiki bobiku. Przeniesienie wirusa przez nasiona z chorych roślin bobiku bada się w warunkach szklarniowych i ogrodowych. W pracach tych udało się pozyskać 2 szczepy wirusa mozaiki właściwej bobiku wywołujące odmienne objawy chorobowe m. in. na bobiku i łubinie wąskolistnym.

Prowadzi się też szerokie badania nad wpływem czasu porażenia bobiku na plon i zawirusowanie nasion.

РЕЗЮМЕ

В тепличных опытах найдено пораженное растение бобов болезнью, симптомы которой напоминали настоящую мозаику бобов. На основании круга растений-хозяев и физических свойств установлено, что это *Vicia virus varians* Quantz.

В настоящее время проводятся исследования по вопросам размещения вируса в растении и семенах, восприимчивости видов и сортов растений семейства *Papilionaceae*, а также влияния времени инокуляции на перенос вируса семенами и урожайность бобов.

Изолировано два штаммы вируса *Vicia virus varians* Quantz.

SUMMARY

In greenhouse experimental works a horsebean plant with symptoms resembling the common broad bean mosaic was found. On the basis of host range and physical properties the virus was identified as *Vicia virus varians* Quantz. The investigations on virus distribution in plant and seed, on the susceptibility of different plant species and varieties belonging to *Papilionaceae* are going on. Also the effect of time of inoculation on yield and seed transmission of horsebean is studied. Two obviously distinct strains of *Vicia virus varians* Quantz were isolated.